

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Kamil Částka
Název diplomové práce: Počáteční negace v angličtině
(*Initial negation in English*)
Vedoucí diplomové práce: PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.
Oponent diplomové práce: Mgr. Ludmila Zemková, Ph.D.

I. Cíl práce a jeho naplnění:

1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněn
4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná
2. Přiměřená
3. Uspokojivá
4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu
3. Průměrná práce s literaturou
4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Prezentace a interpretace dat:

1. Systematická, logická prezentace, originální a důsledná interpretace
2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci
3. Uspokojivá prezentace i interpretace dat
4. Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků

V. Formální stránka:

1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
2. Obsahuje drobné formální chyby
3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

VI. Jazyková úroveň práce:

1. Výborná
2. Velmi dobrá

3. Dobrá
4. Podprůměrná

- VII. Náročnost zpracování tématu:
1. Velmi vysoká
 2. Vysoká
 3. Střední
 4. Nízká

- VIII. Přínosy práce:
1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
 2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění
 3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
 4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření vedoucího diplomové práce:

Zadáním česky psané diplomové práce bylo prozkoumat případy iniciální postavení záporu v současné angličtině. Přitom měla být pozornost věnována konkurenci iniciální a standardní gramatické pozice a zejména zjišťování faktorů vedoucích k přesunu negátoru do iniciální pozice, a také tomu, nakolik jsou varianty s iniciální a normální pozicí negace zaměnitelné. Mělo tedy jít o případy, v nichž je negace formálně vyjádřena u jiného větného členu než u podmětu, protože tam počáteční pozice negace vyplývá z jeho kanonického postavení ve větě. Součástí výzkumu mělo být i to, nakolik důsledně dochází po počáteční negaci k inverzi podmětu a operátoru v souvislosti s tím, zda se jedná o zápor větný či členský.

Široce pojatá teoretická část práce obecně pojednává o obecných principech negace a její klasifikaci podle různých hledisek: podle rozsahu, formálního nositele záporu a podle dodatečných funkcí negátorů; okrajově se věnuje i dvojímu záporu v angličtině, a konečně, byť stručně, i principům inverze po počátečním záporu.

V praktické části uvádí příklady užití záporu v různých typech textu, které zahrnují beletrii, odbornou literaturu, žurnalistiku a ústní komunikaci, jejíž součástí je i jazyk filmového scénáře. V závěru každé sekce je poté uvedena tabulka s kvantitativním (absolutním i procentuálním) vyhodnocením výskytu jednotlivých typů negace, uvádějící celkový počet vět, počet případů větného záporu, členského záporu, iniciální pozice negace, standardní pozice negace, verbální negace a neverbální negace. Toto kvantitativní vyhodnocení je zatíženo některými problémy.

Jestliže chápeme větný a členský zápor jako dvě možné formy záporu z hlediska dosahu, iniciální a standardní pozici jako poziční varianty, a verbální a neverbální negaci jako dvě varianty podle nositele záporného prvku, měl by součet výskytů všech dvojic podtypů shodný, což ale neplatí v tabulce č. 6 a v tabulce č. 9. Dále mělo být blíže specifikováno, co se rozumí standardní pozicí záporu - z textu nepřimo vyplývá, že se jedná o veškeré ostatní pozice negátoru. Naopak jsou k počáteční pozici záporu bez dalšího rozlišení řazeny i případy, kdy je nositelem záporu podmět, nebo kdy jde o záporný imperativ, a kdy tedy nelze uvažovat o možnosti inverze.

Práce je pojata jako obecné srovnání výskytu jednotlivých realizačních variant negace v textech různých typů, ale vlastní zkoumání výskytu počátečního záporu neseného jiným

než podmětovým členem a jeho konkurence s ostatními pozičními variantami se v práci téměř neobjevuje, a tento cíl výzkumu tedy nebyl naplněn.

Kromě toho se v textu práce vyskytují nepřesnosti obsahového i formálního charakteru, z nich namátkou vybírám jen některé (v závorce je uvedena strana):

Varianty a) a b) u příkladových vět (6) jsou označeny opačně, než je uvedeno v textu (první varianta je kladná, druhá záporná). kromě toho je nemožné v textu práce odlišit jednoduché a dvojité podtržení zmiňované na další straně (7).

Autor se sice pokouší vysvětlit obsahový rozdíl pojmu *adjunct* u Quirka a Huddlestona (7, poznámka pod čarou 9) jako "*větné členy stojící ve větách před podstatnými jmény*", což ale neodpovídá realitě.

Formulace na konci stánky (7), že užití kontrahované formy záporu indikuje jeho větnou platnost, rovněž neodpovídá realitě, což lze doložit příklady převzatými od Duškové 2006: *I don't cook every day* a *I didn't come to be insulted* (10).

Ve formulaci *Záporka not se tedy vloží mezi operátor a pomocné sloveso* (18) má být *mezi operátor a lexikální sloveso*.

Příklad *Not all people have had the opprotunities you have had* (19) reprezentuje členský, nikoli větný zápor.

Pojmu *adverbial* (28) odpovídá český výraz *přísluvečné určení*, nikoli *příslovce*.

U příkladu "*Can you help me?*" *asked George* (30) je inverze podmětu a slovesa (= přísudku) reprezentována uvozovací větou, nikoli přímou řečí, kde je naopak inverze podmětu a operátoru.

Úvodní odstavec výzkumné části (36) neodpovídá zadání DP, viz výše.

U příkladu 3 (39) *Not all tabs will be able...* je komentář, že se v něm nevyskytuje inverze; ta se tam ale vzhledem k záporu vyjádřenému jako součást podnětu ani vyskytnout nemůže, na rozdíl od dalšího příkladu č. 4, kde je v počáteční pozici záporné přísluvečné určení.

Příklad *No business can afford...* (41) je větným záporem, inverze nastat nemůže (viz předchozí komentář), kdežto příklad *...which, with a glass of wine, made no bad lunch* (43) je naopak zápor členský.

Poněkud nejasný je příklad (43): *Nothing he had been a magistrate in Surrey in his later years, his obituary from the Royal Society said*: Nepodařilo se mi otevřít zdroj příkladu na internetu (BBC), ale nabízí se otázka zda nebyl chybně přepsán a zda nemá být: *Noting he had been a magistrate in Surrey in his later years, his obituary from the Royal Society said*; v tom případě by nešlo o zápornou větu.

Rozkolísaná je úroveň užitého jazyka, který je někdy příliš neformální, jinde se objevují nešťastné formulace, např. (38): *Je užitý pro potřeby imperativu, a proto je v iniciálním větném postavení, kde slouží jako imperativ*.

Významnější jsou ovšem prohřešky v anglickém textu abstraktu a závěrečného shrnutí, kde se objevuje chybný pravopis, nesprávné užití členů a další chyby:

(Abstract) *Than the focus is aimed...*

Jedno slovo se vyskytuje hned ve třech pravopisných variantách, z nichž je bohužel správná jen ta druhá: *occurance, occurrence* (Abstract), *occurrence* (53).

Autor užívá výrazu *language representatives* (Abstract, 53), ale má na mysli *language samples*, u řadových číslovek (i v jiných případech) chybějí členy (53): *First example..., Second analysed type..., Third sample..., ... for purpose of analysing..., atd.*

Přestože práce nesplnila své hlavní cíle a je zatížena řadou problémů, je možné spatřovat její hodnotu alespoň ve srovnání způsobů, jakými negace funguje v různých typech textů současné angličtiny, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Navrhovaná známka: dobře

Otázky k obhajobě:

Proč je natolik obtížné rozlišit mezi členskou a větnou negací? jakých testů lze užit?

Proč jste ke zkoumání nevyužil zdarma dostupného elektronického korpusu (<http://bncweb.lancs.ac.uk>), kde by byly alespoň některé případy počáteční negace snadno zjistitelné na základě omezené škály záporných slov?

Jak jste se vypořádával s rozkolísanou terminologií u různých autorů?

Podpis vedoucího diplomové práce:

Datum: 27.5.2014

*nehodící se škrtněte